

Nr 598

Av herr Nilsson i Gävle m. fl., om markförvärvs- och tomträttsfonder.

(Lika lydande med motion nr 486 i Första kammaren)

Markfrågorna har under senare år aktualiserats i en utsträckning som tidigare icke varit fallet. I ett flertal motioner i riksdagen har problemen rörande kommunernas markberedskap varit föremål för behandling. Olika utredningar har tillsatts. Markpolitiska utredningen avlämnade redan i september månad förra året sitt första betänkande. Detta betänkande ger rika exempel på de svårigheter kommunerna har att brottas med i vad det gäller markfrågorna. I konkurrens med privata markägare och markspekulanter tvingas kommunerna ofta betala överpriser för mark som de är i behov av. Lika ofta händer det att kommunerna förhindras genomföra planerade markinköp på grund av att privata spekulanter antingen hinner före kommunerna eller också är beredda betala sådana överpriser att kommunerna icke mäktar konkurrera. Även om kommunerna redan har vissa lagliga möjligheter att förvärva mark framför de privata markägarna, är det ofta finansiella svårigheter som hindrar dem att fullfölja en planerad ökad markberedskap. En aktiv kommunal markpolitik kräver som bekant betydande kapitalinsatser.

Av den markpolitiska utredningens första betänkande framgår även att tomträttsinstitutet användes i mycket liten utsträckning. Motivet härför — anför utredningen — har mindre med politisk inställning än med kravet på kommunal kapitaltillgång att göra. Det torde sålunda råda en tämligen enig opinion ute bland kommunerna att en grundförutsättning för en aktiv kommunal markberedskap ligger i tillgången på kapital.

I årets statsverksproposition finnes inga förslag om lösning av detta problem. Trots mycket positiva uttalanden från såväl bostadsstyrelsen som statsutskottet vid frågans tidigare behandling i riksdagen har sålunda regeringen icke funnit skäl att nu föreslå någon lösning. Vi finner detta mycket anmärkningsvärt särskilt som den markpolitiska utredningen för sin del finner det nödvändigt att något göres på detta område och därtill även har konkreta förslag. Huruvida kommitténs förslag är de bästa tänkbara skall vi för dagen icke uttala oss om, men sådana förslag som markförvärvslån och tomträttslån kan enligt vår mening läggas till grund för proposition.

Behovet av en aktiv kommunal markpolitik kräver enligt vår mening snabba statliga åtgärder. Det kan inte vara försvarbart att uppskjuta förslag till lösningar ytterligare. Det står redan nu klart att vad kommunerna främst behöver är tillräckligt med kapital till låg ränta.

Kommunernas ständigt växande ränteskulder gör det nödvändigt att för såväl mark- som bostadspolitiken underlätta lånebehoven till en låg ränta som icke följer konjunkturväxlingarna. Statens normalränta finner vi sålunda icke kunna betecknas som en låg ränta. Vårt förslag är att lån, som avser inköp av mark, liksom det kapitalbehov som är nödvändigt för att kommunerna strikt skall kunna tillämpa tomträttsinstitutet, bör ställas till förfogande genom upprättandet av en statlig lånefond med förslagsvis en ränta av 3 procent.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att proposition förelägges innevarande års riksdag med förslag om att markförvärvs- och tomträttsfonder upprättas, i enlighet med vad markpolitiska utredningen föreslår i sitt i september månad 1964 avlämnade betänkande.

Stockholm i januari 1965

Henning Nilsson

C.-H. Hermansson

Gunvor Ryding

Gustav Lorentzon

Helmer Holmberg

Axel Jansson